

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 9. febrúar 2021

2101073SA KB/bg
Málalykill: 00.63

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um vernd, velferð og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum, 368. mál

Vísað er til tölvupósts frá nefndarsviði Alþingis, dags. 26. janúar sl., þar sem óskað er eftir umsögnum um ofangreint frumvarp.

Frumvarpinu er ætlað að koma í stað laga um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og spendýrum nr. 64/1994. Í frumvarpinu er lögð til aukin áhersla á alhliða vernd villtra fugla og villtra spendýra og helstu búsvæða þeirra sem og á dýravernd og velferð villtra fugla og villtra spendýra. Þau ákvæði er snúa að sveitarfélögum eru að mestu leyti óbreytt frá núgildandi lögum.

Velferð villtra fugla og villtra spendýra

Í 11. gr. frumvarpsins er fjallað um velferð villtra fugla og villtra spendýra og hefur ákvæðið tekið breytingum frá því að drög að frumvarpi voru til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda. Helsta breytingin er sú að nú er ekki lengur vísað til þess að um velferð villtra dýra og villtra fugla sem heyra undir umrædd lög gildi jafnframt lög um velferð dýra nr. 55/2013. Að mati sambandsins er þessi breyting ekki til bóta. Fjallað er um hjálpar skyldu í 7. gr. laga um velferð dýra og þar kemur fram að sá er stofnar til útgjalda vegna hjálpar skyldu á rétt á endurgreiðslu á öllum nauðsynlegum kostnaði úr hendi þess sem ber ábyrgð á kostnaði. Í tilfelli villtra fugla og dýra eru það sveitarfélög er bera ábyrgð á kostnaði eða ráðuneyti ef um er að ræða stofn í útrýmingarhættu. Þótt fjallað sé um samspil þessara laga í greinargerð með frumvarpinu er eðlilegt ef sveitarfélög eigi að endurgreiða umræddan kostnað, að skylda þeirra til þess og vísun til hjálpar skyldu sveitarfélaga í lögum um velferð dýra, komi skýrt fram í ákvæðinu sjálfu.

Sambandið vill einnig vekja athygli á því að það lagðist gegn því að sveitarfélög bæru fjárhagslega ábyrgð á hjálpar skyldu þegar frumvarp til laga um velferð dýra var til umfjöllunar á Alþingi árið 2013. Atvinnuveganefnd Alþingis fjallaði þá um slík sjónarmið í aðdraganda lagasetningar og spurði „hvort rétt sé að fella kostnaðinn af hjálpar skyldunni á sveitarfélögin og hvort ef til vill sé réttara að hann verði greiddur úr sameiginlegum sjóðum allra landsmanna“.

Í nefndaráli atvinnuveganefndar var nánar fjallað um þetta atriði og taldi nefndin að stofnun á miðlægum sjóði myndi hafa jákvæð áhrif, m.a. með því að létta undir með sveitarfélögunum enda væri ljóst að hjálpar skyldan ætti eftir að koma misþungt niður á þeim. Þá yrði að telja að tilvist slíks sjóðs myndi auka líkurnar á því að markmið um velferð dýra næðu fram að ganga. Engu að síður taldi atvinnuveganefnd ekki tímabært að leggja sjóðsstofnunina til.

Nú þegar 7 ára reynsla er komin á framfylgd hjálparskyldu hafa mikil vandkvæði komið í ljós, bæði hvað varðar kostnað (sbr. umfjöllun atvinnuveganefndar) sem og að óskýrt er í ýmsum tilvikum á hverjum hjálparskyldan hvílir.

Ekki þarf að fjölyrða um að dýr þekkja ekki stjórnsýslumörk sveitarfélaga og hafa komið upp tilvik þar sem dýr sem þurfa á hjálp að halda fari milli sveitarfélaga og þá er óljóst hver bera eigi kostnaðinn af slíku. Einnig hefur orðið mikil aukning á aðstoð við hvali í neyð. Þar hafa komið upp fjöldi vandamála. Fyrst ber að nefna að óljóst er hver eigi að bera kostnað af því að hjálpa hval sem er í sjó en sveitarfélög hafa ekki skipulagsvald í fjörðum og sjó og því óeðlilegt að sveitarfélög beri þann kostnað. Í öðru lagi má nefna að aukning hefur orðið á fjölda grindhvala sem stranda hér á landi, sem dæmi strönduðu yfir 50 grindhvalir í Suðurnesjabæ árið 2019. Getur því komið upp sú staða að mjög lítil sveitarfélög lendi í aðstöðu þar sem fara þarf í mikinn kostnað við að bjarga grindhvölum í fjöru, oft með takmörkuðum árangri. Einnig hefur komið í ljós vandamál við að skilgreina hvaða dýr teljist í útrýmingarhættu sem og hvort ríkisstofnanir geti kafið sveitarfélög um kostnað er fellur á þær vegna björgunar villtra eða hálfvilltra dýra. Í frumvarpinu er þó komið til móts við athugasemdir sambandsins frá árinu 2013 að því leyti til að verði frumvarpið að lögum er heimilt að aflífa sjúk, særð eða bjargarlaus villt dýr með skjótum og sem sársaukaminnstum hætti ef sýnt þykir að ekki sé unnt að veita því viðunandi bjargir.

Sambandið leggur áherslu á þau sjónarmið sem atvinnuveganefnd fjallaði um í aðdraganda að setningu laga um velferð dýra. Gerð er krafa um að strax sé hafist handa við að endurskoða umrætt ákvæði því forsenda fyrir því að hægt sé að aðstoða dýr í neyð er að framkvæmdin sé skýr. Þá verður að taka afstöðu til þeirrar tillögu að settur verði á stofn miðlægur sjóður sem standi undir tilteknum kostnaði við að framfylgja hjálparskyldunni. Sú tillaga er bæði í fyllsta máta tímabær og nauðsynleg til þess að hægt sé að taka ákvarðanir hratt og örugglega

Sambandið leggur til að í lok 11. gr. komi eftirfarandi málsgrein: „Um velferð villtra dýra og villtra fugla sem heyra undir lög þessi gilda jafnframt lög um velferð dýra.“ Sambandið leggur einnig til að strax sé hafist handa við að endurskoða 7. gr. laga um velferð dýra og lögfest sé að kostnaður vegna hjálparskyldu sé greiddur af miðlægum sjóði en ekki viðkomandi sveitarfélagi.

Minnka- og refaveiðar

Í frumvarpinu eru sérstakir kaflar um refa- og minkaveiðar líkt og eru í núgildandi lögum. Kemur fram í greinargerð að mikilvægt sé að reyna að útrýma mink með öllu úr náttúru Íslands meðan veiðar á ref hafi það markmið að takmarka tjón en ekki útrýma úr náttúru landsins. Áfram er gert ráð fyrir því að ríkissjóður endurgreiði sveitarfélögum allt að helmingi kostnaðar við veiðarnar eftir reglum sem ráðherra setur og eftir því sem nánar er ákveðið í fjárlögum. Er það í samræmi við stefnumörkun Sambands íslenskra sveitarfélaga 2018-2022 en þar segir „Sambandið skal vinna að því að ríkisvaldið beri eðlilegan og sanngjarnan hlut í kostnaði við refa- og minkaveiðar“.

Samkvæmt frumvarpinu eiga refa- og minkaskyttur að hafa veiðikort en í dag er það ekki krafa vegna minkaveiða og því er um að ræða auknar kröfur á skotmenn.

Er því tilefni til þess að endurskoða auglýsingu um viðmiðunartaxa launa, aksturs og verðlauna fyrir unna refi og minka. Nú þegar getur það reynst erfitt fyrir sveitarfélög að ráða skotmenn með kunnáttu til refa- og minkaveiða í samræmi við kröfur laganna þegar viðmiðunartaxtinn er lágur en sem dæmi er tímakaup ráðinna skotmanna 1.615 kr./klst. Mikilvægt er að ríkið tryggji nægjanlegt fjármagn til refa- og minkaveiða og að horft sé áfram til þess að stærstur hluti þess kostnaðar sem varið er til refa- og minkaveiða lendi ekki á íbúum í fámennum en landstórum sveitarfélögum.

Sambandið leggur til að Alþingi feli Umhverfisstofnun að endurskoða viðmiðunartaxa vegna refa- og minkaveiða og um leið að tryggja sé nægt fjármagn á fjárlögum til að hægt sé að veiða a.m.k. sama fjölda dýra og nú hefur verið. Ætli ríkið sér að ná markmiðum sínum um útrýmingu minks þarf þó að auka fjármagnið töluvert.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri